

KATHOLIEKE UNIVERSITEIT
LEUVEN

Meertaligheid als
kerncomponent van
internationale
competentie

Lies Sercu
KU Leuven

Overzicht

- Meertaligheid als kerncompetentie van internationale competentie
- Meertaligheid in het Hoger Onderwijs
 - Welke taalvaardigheid voor wie?
 - Hoe meertaligheid aanscherpen?

MEERTALIGHEID ALS KERNCOMPETENTIE

Flamenco-forum 15-05-2012 - Lies Sercu KU Leuven

Meertaligheid als kerncompetentie

Vaardigheid verwerven in meerdere talen
en

Meertalige identiteit ontwikkelen

- bereidheid om meerdere talen te gebruiken
- wens om tot communicatie/begrip te komen
- taalleervaardigheid / taalleerstrategieën
- compensatiestrategieën
- intercultural linguistic awareness

(1) Meertalige identiteit ontwikkelen

(1/3)

- bereidheid om meerdere talen te gebruiken
 - kunde
 - durf
 - bereidheid tot oefening
- wens/inspanning om tot communicatie/begrip te komen
 - men wil begrepen worden
 - men wil de andere begrijpen
 - men past zijn taalniveau aan de andere aan: langzamer spreken, herhalen, belangrijke woorden voorop plaatsen in de zin, nagaan of de andere je begrepen heeft, enz.

(1) Meertalige identiteit ontwikkelen (2/3)

- taalleervaardigheid / taalleerstrategieën
 - men beschikt over strategieën om talen te leren en men zet die strategieën in. Men richt zijn aandacht op nieuwe taal en slaat nieuwe taal in zijn geheugen op.
- compensatiestrategieën
 - omschrijven, parafraseren, herformuleren, begrip toetsen bij de andere
 - hulp vragen aan de andere: "hoe zeg je dat....?"
 - woorden uit andere talen durven gebruiken om begrip te verkrijgen
 - gebarentaal, gezichtsuitdrukking
 - pen en papier om te tekenen
 - ...

(1) Meertalige identiteit ontwikkelen

(3/3)

- Intercultural linguistic awareness
 - Bewustzijn dat cultuur is ingebed in taal
 - Bewustzijn van wederzijdse stereotypen
 - Attent zijn voor culturele verschillen in interpretatie van taal
 - Cultuur in taal
 - woordenschat
 - taalhandelingen
 - taboethema's
 - ritme, volume, toonhoogte, ...
 - ...

(2) Taalvaardigheid Hoger Onderwijs

- Context van het Hoger Onderwijs en het latere beroepsleven
 - Taalvaardigheid voor studiedoeleinden
 - Taalvaardigheid voor het latere beroepsleven
- Voor elke context dient bepaald te worden:
 - Welke talen beheersen?
 - Tot op welk niveau beheersen?

(1) Taalvaardigheid voor studie

- Vlaming studeert in Vlaanderen
 - voor Nederlands werkveld
 - voor meertalig werkveld
 - en heeft de keuze om een deel van zijn studie in het buitenland te doen
 - en doet verplicht een deel van zijn studie in het buitenland
- Buitenlander studeert in Vlaanderen
 - binnen een Nederlandstalig programma
 - binnen een anderstalig programma
- ...

(2) Taalvaardigheid voor beroep

- Vlaming werkt in Vlaanderen
 - enkel moedertaal in beroep?
 - + meertaligheidservaringen tijdens beroep!
 - + buitenlandervaring tijdens beroep: vaardig in Engels +
- Buitenlander werkt in Vlaanderen
 - Nederlands beheersen voor zijn beroep
 - + moedertaal + taalvaardigheid Engels + [Frans] + [Duits] + [Arabisch] + [?] + ...
 - meertalig zijn voor zijn beroep

WELKE TALEN TOT OP WELK NIVEAU?

Flamenco-forum 15-05-2012 - Lies Sercu KU Leuven

Welke talen?

- Door de instelling te bepalen op basis van
 - talen van instroom (buitenlandse studenten, Vlaamse studenten, buitenlandse docenten,)
 - talen voor doorstroom
 - talen van uitstroom (naar welke beroepen?)
- Instroom:
 - te zwak in het Nederlands om les te kunnen geven
 - te zwak in het Frans om jurist te kunnen worden
 - te zwak in het Engels om studieteksten in het Engels te kunnen lezen
 - te zwak in het Nederlands om een Nederlandstalige paper te kunnen schrijven

Welke talen (2/2)

- Doorstroom in basisopleiding
 - actieve kennis van taal voor stage in het buitenland (bv. Spaans voor studenten geneeskunde)
 - passieve beheersing van het Duits (bv. voor studenten kunstwetenschappen, filosofie)
 - passieve kennis van het Engels voor elke student
 - actieve beheersing van het Frans voor stage in binnenland (bv. sociaal-agogisch werk)
- Uitstroom naar beroepsveld
 - minstens Nederlands + Engels + Frans

BEHEERSING: TOT OP WELK NIVEAU?

Flamenco-forum 15-05-2012 - Lies Sercu KU Leuven

Niveau van taalbeheersing

- Uitgangspunt: Taalbeheersingsprofielen vertaald in examenvoorbeelden met verbetersleutel voor Nederlands als vreemde taal
 1. Taal voor toerisme
 2. Maatschappelijke taalvaardigheid
 3. Taalvaardigheid Hoger Onderwijs
 4. Professionele Taalvaardigheid
- Verruiming van taalvaardigheid van 1-3
- Specialisatie in Taalvaardigheid in 4

HOE MEERTALIGHEID AANSCHERPEN?

Flamenco-forum 15-05-2012 - Lies Sercu KU Leuven

Taalbeleid en internationalisering

- Taalbeleid met aandacht voor taal doorheen het hele curriculum
 - Aparte taalvaardigheidscursussen
 - CLIL: één of meerdere vakken in een vreemde taal
 - Taalbad in het buitenland, na lessen taal en met taalleeropdracht
 - Dag van het Frans, het Nederlands, het Engels (bv. elke maandag een andere taaldag)
 - Docentenuitwisseling/ gastdocenten
 - Opleiding voor docenten en andere personeelsleden om studenten talig mee te ondersteunen
 - Taaltip van de dag
 - ...

Taalbeleid en internationalisering

- Visie ontwikkelen op meertaligheid (welke talen? voor wie? tot op welk niveau? wanneer? waarom? Balans tussen talen bewaken in functie van studentenprofiel)
- Studenten en personeelsleden zien taalvaardigheid als een belangrijke troef. Studenten en personeelsleden weten dat ze aan hun meertaligheid moeten werken.
- Curricula internationaal en multicultureel inrichten
- Internationale en multiculturele sfeer creëren

Inhoudsbeleid

- Leerlijnen voor meertaligheid uittekenen en realiseren
- Kansen scheppen voor studenten en personeelsleden om zich te oefenen in meertaligheid
- curricula internationaliseren (een blik op de wereld bieden)
- curricula "multiculturaliseren" (meer verschillende bevolkingsgroepen komen aan bod)
- studenten cultureelbepaald gedrag leren lezen
- interculturele ontmoetingskansen voor studenten creëren
- ...

Personeelsbeleid

- Instelling zet in op meertalig personeel
 - bv. taalvaardigheid als voorwaarde voor aanwerving
 - bv. taalvaardigheidsverhoging voor functieverhoging
- Aanstelling coördinator
Taalbeleid/internationaliseringsbeleid
- Personeel zet in op talen: meertalige websites; meertalige mails, ...
- Personeel werkt in team (expert inhoud + expert taal, vrijgeroosterd op zelfde momenten voor overleg)

DE WEG VAN DE GESTUURDE GELEIDELIJKHEID

Flamenco-forum 15-05-2012 - Lies Sercu KU Leuven

- Gezamenlijke inspanningen
 - Model bieden aan studenten
 - Personeel en studenten durven sturen
 - Meertaligheid belonen (op diploma, in functioneringsrapport, ...)
 - Kwaliteitscontroles uitvoeren!
-
- Groot draagvlak creëren vooraleer grote wijzigingen worden doorgevoerd
 - Geduldig aan de weg timmeren

Dank u voor uw aandacht

Nog vragen?

Lies.sercu@arts.kuleuven.be